

- Місце для розміщення навчально-методичних матеріалів, єдиних баз даних для подальшого перегляду, вивчення та коригування.
Завдання Віртуального методичного кабінету:

 1. Забезпечувати оптимальний ефективний методичний супровід освітнього процесу.
 2. Систематизувати накопичений досвід педагогів.
 3. Підвищувати ефективність використання методичних ресурсів.
 4. Підвищувати рівень мотивації педагогів до самоосвіти, самоаналізу, самоконтролю, самовдосконалення.
 5. Консультувати у виборі змісту і форм роботи у освітньому процесі.
 6. Забезпечувати випереджувальне науково-методичне інформування членів педагогічного колективу.
 7. Координувати колективні форми і методи методичної роботи та самоосвіти з метою підвищення педагогічної майстерності педагогів.
 8. Здійснювати систему заходів, спрямованих на розвиток творчого потенціалу педагогів, впровадження досягнень науки і передового педагогічного досвіду та практичну їх реалізацію.

Віртуальний методичний кабінет забезпечує:

- максимальне полегшення доступу педагогічного колективу до інформаційних ресурсів, які повсякденно використовуються у освітньому процесі.
- створення єдиного інформаційно-методичного простору з метою більш якісного забезпечення інформаційної підтримки;
- розширення зони співпраці та зміцнення контактів між методичною службою та педагогами.

Реалізація такого варіанту організації віртуального методичного кабінету дозволить удосконалити професійну майстерність педагогів, систематизувати науково - методичних матеріалів, обмін досвідом, поширення інформації.

УДК 378.1

МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ КОМПОНЕНТІВ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ

Л.В. Лебедик,

Полтавський національний педагогічний університет імені

В.Г. Короленка, м. Полтава

В умовах, коли якість навчання є рушійною силою технологічного і суспільного прогресу, гарантія якості науково-педагогічних працівників набуває своїх власних якісних аспектів. У зв'язку з цим набула значення проблема методологічних основ формування компонентів професійної компетентності науково-педагогічного працівника.

Метою статті є уточнення компонентів моделі професійної компетентності науково-педагогічного працівника як основи для моніторингу якості системи підвищення кваліфікації науково-педагогічного працівника.

Критерієм для проведення моніторингу якості системи підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників була взята професійна компетентність (знання, вміння, навички, професійно важливі риси характеру і психофізіологічні якості). У професійній компетентності науково-педагогічних працівників виділяються соціальна, персональна, інформаційна, екологічна, валеологічна, спеціальна, комунікативна, організаторська, пошукова компетентність, аутокомпетентність, навички усної і письмової мови тощо [1, с. 35–42; 2; 3, с. 43–64; 4, с. 14–17; 5, с. 263–267; 6; 7, с. 349–351].

У структурі професійної компетентності виділимо такі основні компоненти: мотиваційно-ціннісний; система професійно важливих якостей; система здібностей викладача (насамперед, педагогічних і здібностей вченого, які зумовлюють наукову обдарованість); когнітивний (знання); афективний (позитивне емоційно-оцінне ставлення до предмета і його важливості в процесі професійної підготовки майбутніх фахівців, здатність до емоційно-вольової регуляції поведінки); конативний (уміння, навички, педагогічна техніка, поведінка) [1, с. 35–42; 4, с. 14–17; 6]. Через інтеграцію цих структурних компонентів формуються універсальні та професійні компетенції науково-педагогічного працівника.

Оскільки професійна компетентність науково-педагогічного працівника є результатом його підготовки, підвищення кваліфікації чи самоосвіти, її застосовуємо для моніторингу якості системи підготовки науково-педагогічного працівника. Виділяються такі основні рівні її сформованості: адаптивний, репродуктивний, креативний [1, с. 35–42; 5, с. 263–267; 6].

Модель професійної компетентності науково-педагогічного працівника складають інтегровані показники, які традиційно вважаються складовими компонентами у структурі педагогічної майстерності (особистісні якості, знання, вміння викладача). Однак, разом з компетенціями науково-педагогічного працівника вони є показниками реалізованості цих якостей, вмінь і знань на практиці. Дослідники, на основі аналізу спрямованості науково-педагогічного працівника, відзначають, що приблизно 2/5 викладачів мають педагогічну спрямованість; 1/5 мають виражену дослідницьку спрямованість; у 1/3 викладачів спостерігається однаковою мірою кожна з них [1, с. 35–42; 2; 6].

У структурі викладацької спрямованості виділяється соціально-моральна спрямованість, її чотири базових компоненти: вільна особистість, здатна до самовизначення в світі культури; гуманна особистість, що відноситься з любов'ю до всього живого; духовно багата особистість, що володіє високими духовними потребами; творча особистість, мисляча діалектично, що проявляє творчість у всіх сферах життєдіяльності. Високий рівень духовної культури науково-педагогічного працівника є основою формування гуманістичної спрямованості, що проявляється в зосередженні на інтересах студентства, що дуже важливо для максимального розвитку здібностей, необ-

хідних у професійній діяльності.

Якщо професійна спрямованість стає властивістю особистості, вона впливає на рівень мотивації, підвищує ефективність її діяльності. Виділяють чотири стадії розвитку професійної спрямованості: виявлення інтересу до професії, потреба її набуття; формування стійкого інтересу до професійної діяльності; формування цілеспрямованості в оволодінні основами майстерності; становлення комплексу якостей, професійно значущих для педагогічної праці.

Ціннісне ставлення до викладацької діяльності виявляється у таких показниках, як: розуміння мети і завдань викладацької діяльності, усвідомлення цінності професійно-педагогічних знань, визнання цінності суб'єктних відносин, задоволеність педагогічною працею і орієнтація на професійне та особистісне самовдосконалення [1, с. 35–42; 2; 6].

Педагогічні здібності розглядаємо як набір якостей особистості, що відповідає вимогам педагогічної діяльності та забезпечує легке оволодіння цією діяльністю і досягнення в ній високих результатів. Педагогічні здібності мають свою структуру: академічні, дидактичні, комунікативні, організаторські, перцептивні, інтелектуальні, креативні, здатність протистояти синдрому емоційного вигорання.

Професійна компетентність науково-педагогічного працівника багато в чому визначається наявними у нього якостями, які надають своєрідність його спілкуванню зі студентами, визначають швидкість і ступінь оволодіння необхідними вміннями. Оскільки викладач вищої школи веде ще й наукову діяльність, важливими є також особистісні якості: спонтанна допитливість (головний стимул для засвоєння необхідних спеціальних знань і важливий стимул для власної дослідницької роботи); постійний інтерес до наукових успіхів в інших галузях знань; наукова витривалість в роботі зі своєю науковою проблемою і наукова вимогливість до себе); дисциплінованість, прагнення до точності результатів; ентузіазм і старанність у роботі; критичність і самокритичність; вміння співпрацювати з людьми.

Домінуючими рисами науково-педагогічного працівника є: цілеспрямованість; наполегливість; терплячість; толерантність, здатність до фасилітації (підвищення продуктивності і швидкості діяльності під впливом інших); ініціативність; творчий підхід до вирішення завдань; флексибельність (готовність до розвитку і самозміни).

Висновки на основі запропонованої моделі професійної компетентності науково-педагогічного працівника наочно засвідчують, що головними в ній є перш за все психологічні і дидактичні процедури взаємодії викладачів і студентів, а в її структурі – мотиваційно-ціннісний, система професійно важливих якостей, система здібностей науково-педагогічного працівника, когнітивний, афективний і конативний компоненти, які слід застосовувати у подальших розвідках у цьому напрямі під час моніторингу якості системи підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників.

Список літератури

1. Лебедик Л. В. Моніторинг якості системи підготовки та підвищення

кваліфікації викладачів вищої школи. *Використання технологій менеджменту якості в управлінні закладами освіти*: зб. матеріалів II регіональної наук.-практ. конф. (м. Тернопіль, Україна, 20 листоп. 2018 р.). / укладачі: Брик Р. С., Дідух Т. Г. Тернопіль, 2019. С. 35–42.

2. Лебедик Л. В. Педагогічна підготовка магістрів у вищих економічних навчальних закладах: монографія. Полтава: РВВ ПУЕТ, 2011. 165 с.

3. Лебедик Л. В., Стрельніков В. Ю. Концептуальні засади підготовки викладачів вищої школи до проектування дидактичних систем в умовах магістратури. *Неперервна професійна підготовка фахівців в умовах формування спільного європейського освітнього простору*: монографія / за редакцією С. П. Архипової, О. П. Лещинського. Черкаси : ЧНУ, 2020. С. 43–64.

4. Стрельніков В. Ю. Авторські курси як форма підвищення кваліфікації викладачів. *Освіта. Технікуми. Коледжі : навчально-методичний журнал*. 2017. № 1,2 (42). С. 14–17.

5. Стрельніков В. Ю. Акселеративне навчання як умова професійного розвитку науково-педагогічних працівників. *Професійний розвиток та управління людськими ресурсами в системі післядипломної педагогічної освіти в контексті трансформації освіти України* : зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. конф., Київ, 28 жовт. 2016 р. / за заг. ред. В. В. Олійника. К. : УМО НАПН України, 2016. С. 263–267.

6. Стрельніков В. Складники особистісно-професійної компетентності викладача закладу післядипломної освіти. *Інноваційні технології розвитку особистісно-професійної компетентності педагогів в умовах післядипломної освіти*: зб. наук. пр. Суми: КЗ СОІППО, 2019. URL : <https://drive.google.com/file/d/1wFLXdkIHhKIfcI4ZDrCdSUO2PfkfObdJ/view>

7. V.Yu. Strelnikov, L.V. Lebedyk, T.V. Hura, S.I. Sysoieva, S.V. Stankevych, E.V. Shapovalova, O.Ye. Avilova. Leadership and social work in the environmental management system. *Ukrainian Journal of Ecology*. 2021. № 11 (2). С. 349–351. URL : <https://www.ujecology.com/articles/leadership-and-social-work-in-the-environmental-management-system.pdf>

338.246.88:316.422:378.1

РОЗВИТОК НАУКОВО-ОСВІТНЬОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ В УМОВАХ ЕКОНОМІЧНОГО ВІДНОВЛЕННЯ

Т.В. Небога,

Державна установа «Інститут ринку та економіко-екологічних досліджень Національної академії наук України», м. Одеса

Сьогодні відновлення економіки в науці трактується як система заходів, спрямованих на відновлення економічних переваг країни, налагодження виробництва, підвищення рівня життя людей та їх платоспроможного попиту. На думку автора [1] відновлення економіки після збройного конфлікту має базуватися на розробці спеціальних програм з “реанімації” господарської